

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O`RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI
AL-XORAZMIY NOMIDAGI
URGANCN DAVLAT UNIVERSITETI

Informatika fanidan

Laboratoriya ishi

Mavzu: Shaxsiy kompyuter qurilmalari bilan tanishish.

Tayyorladi:

«Informatika va AT» kafedrasi
o'qituvchilari

Matchanov B.
Nafasov I.

Urganch -2010y.

Ishning maqsadi: a) EHM tuzilishi bilan tanishish.

b) Kompyuter qismlarini vazifalarini talabalarga o'rgatish.

v) Yordamchi qurilmalarning vazifalarini o'rgatish.

Masalaning qo'yilishi:

a) Kompyuter tuzilishi haqida ma'lumot olish.

b) Kompyuter qurilmalari bilan ishlashni o'rganish.

Ish haqida nazariy ma'lumot.

Kompyuter deganda turli hajm har xil ko'rinishdagi axborotlarni tezlik bilan ishlab berishni ta'minlovchi universal avtomatik qurilmani tushunish mumkin. Elektron hisoblash mashinalari qanchalik murakkablashmasin, qanchalik turlarga yoki sinflarga bo'linmasin ularning barchasiga tegishli protsessor, xotira qurilmasi, kiritish-chiqarish qurilmalaridan iborat.

1. Protsessor – kompyuterning markaziy qurilmasi. Protsessor arifmetik va mantiqiy amallarni bajaradi, xotira bilan bog'lanadi va barcha mahalliy qurilmalarning ishini boshqaradi. Protsessor berilgan dastur va zarur ma'lumotlar asosida odam aralashuvisiz kompyuterning avtomatik ishlashini ta'minlovchi qurilma.

2.Xotira qurilmasi - katta sondagi ketma-ket nomerlangan bir xil katakchalardan tashkil topgan. Katakchaning nomeri uning adresi deb ataladi. Bu katakchalarda dastur va boshlang'ich ma'lumotlari joylashadi. Xotira tezkor, o'ta tezkor, doimiy, tashqi turlarga bo'linadi.

3.a)Kiritish qurilmasi orqali kompyuter xotirasiga axborot jo'natiladi.

b)Chiqish qurilmasining vazifasi ishlangan natijani chiqarib yoki ko'rsatib berishdan iborat.Chiqarish qurilmasiga misol sifatida chop etish qurilmasi printer, disk yurituvchi, magnitofon, displeyni olish mumkin.

Yordamchi qurilmalar

Printer – ma'lumotlarni qog'ozga chiqarish qurilmasi. Printerlarning uch xili mavjud: bosma, purkovchi, lazer.

Trekbol – “sichqoncha”ning to'ntarib qo'yilgan xolatiga ishlaydi, unda asosan notebook xilidagi ko'chma kompyuterlarda foydalaniladi.

Sichqoncha – biror sirt bo'ylab surib yurgizilganda ichida joylashgan sharcha harakatga keladi, hosil bo'lgan signallar kompyuterga uzatiladi va ekranda yurgichning mos harakatlari yuzaga keladi. “Sichqoncha”da o'rnatilgan tugmalar ko'magida boshqaruvchi tugmalarni jo'natish mumkin.

Djoystik – tugmali harakatlanuvchi maxsus dastadan iborat qurilma, u asosan o'yin yoki mashq bajaruvchi dasturlarni boshqarishda qo'llaniladi.

Plotter – (graf yasagich) – chizmalarni qog'ozga chiqarish uchun hizmat qiluvchi qurilma. Qog'ozda tasvirlanadigan chizmalar tushlangan pero bilan hosil qilinadi. Chizmalar 300-300 sm o'lchamgacha bo'lgan katta qog'ozlarga ham chiqarilishi mumkin.

Skaner – foto rasm, grafik va matn shaklidagi axborotlarni kompyuterga kiritish uchun ishlatiladi. Hozirda stol usti skanerlari va qo'l skanerlari keng

tarqalgan. Stol usti skanerlari o'z navbatida planshet, rulon, proteksion xillariga bo'linadi.

Strimmer – vinchesterdagi eng zarur axborotlarni buzmasdan asrash uchun, uning nusxasini o'chirib zahirada saqlash uchun xizmat qiladigan qurilma.

Modem – kompyuter signallarini telefon signallariga aylantiruvchi va aksincha aylantirishni ta'minlovchi maxsus qurilma.

Soundblaster – axborot saqlagichlarga yozilgan ramkali audioaxborotni tovushlarga aylantirib beruvchi qurilma.

Multimediya – matn, tovushli ma'lumotlarni, tabiiy va grafik tasvirlarni birlashtiruvchi axborot texnologiyasi.

Nazorat uchun savollar

1. Kompyuter necha qismdan iborat?
2. Protessor qanday vazifa bajaradi?
3. Mikroprotessor nima, qanday vazifani bajaradi?
4. EHMning xotirasi necha qismdan iborat?
5. Yordamchi qurilmalar qaysilar va ular haqida tushuncha bering?